

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglasi: enostopna mm vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAV

učeliški knjižnici
v Ljubljani.

Uredništvo:
Iva ulica 1/A. Telefon 360.
Uprava:
n trg 8. Telefon 44.
Ikopisi se ne vračajo.
anjem je priložiti znamke
za odgovor.

Pred rešitvijo jadranskega spora.

POGAJANJA MED JUGOSLOVANSKO IN ITALIJANSKO DELEGA-
CIJO. — ANGLEŠKO POSREDOVANJE. — NOVE PUSTOLOVŠČINE
FAŠISTOV IN D'ANNUNZIO.

Genova, 12. maja. (Izv.) Včeraj so se nadaljevala pogajanja med jugoslovansko in italijansko delegacijo o rešitvi jadranskega spora. Proti večeru je bila seja v Palazzo Reale, na kateri so sklenili, naj naši in italijanski delegati skušajo danes odstraniti zadnje težkoče. Jutri bo skupna seja jugoslovanskih in italijanskih delegatov ter angleških posredovalcev.

Genova, 12. maja. (Izv.) Zunanji minister dr. Ninčič je izjavil, da upa, da bo imelo posredovanje angleškega ministrskega predsednika Lloyd Georgea popoln uspeh. Vendar pa ne more biti govora o kakem pogajanju zaradi popolne izvedbe rapalske pogodbe.

Reka, 12. maja. (Izv.) Fašisti so ustanovili posebno ekspedicijsko četo 30 oseb, ki se je zarotila umoriti predsednika reške vlade Zanello.

Reka, 12. maja. (Izv.) Zloglasnemu kapetanu Host-Venturiju je poslal D'Annunzio pismo, pod naslovom »Mojim zvestim«. V tem pismu vzpodbuja svoje čete, naj ostanejo v tem odločilnem trenutku skupaj, ko gre za usodo italijanske Reke. Vzpodbuja jih k vztrajnosti in nepopustljivosti in jih spominja na prisego, ki so mu jo dali kot poveljniku. D'Annunzio ne odvezu-

je svojih čet od te prisega, ampak zahteva od njih, naj nadaljujejo delo v zmislu dane prisega, da Reka ne izgubi italijanskega značaja. Narodna zahteva od 30. oktobra 1918, da se mora Reka združiti z Italijo, mora še nadalje ostati njihova zvezda-vodnica.

Reka, 12. maja. (Izv.) Inž. Oskar Battestini, tajnik avtonomistične demokratske stranke na Reki, ki začasno vodi strankine posle, je poslal uredništvu tržaškega »Piccola« pismo, v katerem se sklicuje na članek, ki ga je »Piccolo della Sera« od 8. t. m. prinesel pod naslovom »Reška skupščina«, in izjavlja, da g. Ruggero Gottardi ni več predsednik in tudi ne pristaš te stranke, ker je javno v »Vedetti d'Italia« izjavil svoj izstop, kar je načelništvu stranke vzelo na znanje. Zaradi tega ne more govoriti v imenu stranke, ampak le kot privatna oseba.

London, 12. maja. (Izv.) »Daily Telegraph« poroča, da Lloyd George izvrstno posreduje v pogajanjih med Italijo in Jugoslavijo glede rešitve jadranskega spora. Spor se je zmanjšal na malenkost. Sedaj obstoja le še vprašanje, kdo bo lastnik baroške luke in Bankina.

Posledice ruskega odgovora na antantino noto.

IZJAVA RUSKEGA DELEGATA RAKOVSKIIJA. — RUSKI ODGOVOR
OGROŽA NADALJEVANJE GENOVSKO KONFERENCE.

Genova, 12. maja. (Izv.) Ko je bila objavljena ruska nota, je imel Rakovskij obširen govor, v katerem je noto pojasnjeval in med drugim izjavil: Hoteli so sovjetsko Rusijo privedi do tega, da bi zavrgla svoja načela, zlasti da bi odstopila od zakona nacionalizacije, kar je Rusija seveda odločno zavrnila. Sovjetska Rusija je stavila razne predloge, ki pa se niso mogli uveljaviti radi odpora zavezniških držav. Sovjetska Rusija se tudi več ne smatra vezane na svoje obljube. Obljuba, katere pa se bo na vsak način držala, je zaščita malih rentnikov, ki se morajo posebno čuvati. Sovjetska Rusija je protikapitalistična, a ne nečloveška. — Tudi posestnikom malih zemljišč se morajo dati posebne ugodnosti. Pravtako bodo uživali ugodnosti veliki upniki, katerih kapital bi mogel biti Rusiji kakorkoli v prid. Konferenca ni hotela rešiti ruskega problema, temveč je uveljavila doktrine. Stavila je alternativo: da ali ne. Rusija pa ni premagana država, s katero bi se moglo tako trdo govoriti. Zgrad se torej Rusiji zahvaliti, da je privolila v časovni sistem reparacij, ki morejo vsak mesec povzročiti sankcije.

Pariz, 12. maja. (Izv.) Vsi listi me-
nijo, da je ruski odgovor absolutno nesprejemljiv, in izjavljajo, da se iz tega ne razvidi nič drugega, kakor ko-

rak boljševizma v svojo obrambo. Nadaljevanje dosedanjih pogajanj ne bi moglo privedi do kakršnegakoli uspeha.

London, 12. maja. (Izv.) Ruske spomenice oni del angleškega časopisa, ki je o njej že poročal, ne omenja v preveč prijaznem zmislu. Vendar poudarjajo listi, izvemši »Daily Mail«, da bi se mogla pogajanja na genovski konferenci nadaljevati.

Pariz, 12. maja. (Izv.) Oficijozna nota, ki je bila izdana ponoči, ugotavlja, da se je v razgovoru, ki so ga imeli včeraj Lloyd George, Barthou in Schanzer, dosegel sporazum o tem, da intrasigentnost ruske boljševiške delegacije pač otežkoča nadaljevanje razpravljanih, da pa bo podkomisija, ki se sestane danes, sklenila, poslati ruski delegaciji energično spomenico, ki bo odločno obsojala rusko noto. Spomenico sestavi angleški ministrski predsednik Lloyd George.

Genova, 12. maja. (Izv.) Italijansko časopisje presoja položaj, ki ga je povzročila izročitev ruske note, z veliko rezervno.

Genova, 12. maja. (Izv.) Barthou bo baje stavil v podkomisiji predlog, da se konferenca na negotov čas odgodi.

Izjava italijan. zunanjega ministra.

SCHANZER JE MNENJA, DA BI NAJ RUSI NADALJEVALI RAZ-
PRAVO NA PODLAGI SPOMENICE.

Genova, 12. maja. (Izv.) Danes popoldne je podal italijanski zunanji minister Schanzer nastopno izjavo o trenutnem položaju, ki je važna za pogajanja med državami, ki se udeležijo genovske konference: Po mojem mnenju bi Rusi v svojem interesu bolje storili, ako bi razpravo nadaljevali na podlagi spomenice. Danes stojimo pred veliko oviro v rešitvi vprašanj, ki so največjega pomena za Rusijo samo. Mi smo si ruski odgovor drugače predstavljali. Hoteli smo, da postane finančni konsorcij organ hitre obnove Rusije. »Rusi pa niso hoteli o tem ničesar vedeti, ampak so zahtevali kredite od vlade do vlade. Sedaj se mora vendar uvideti, da to ni prav mogoče, dokler se ne vzpostavi zaupanje v Rusijo. Mogoče bi se ta zahteva kasneje dala staviti z večjim uspehom. Kar se tiče vprašanja imovine inozemcev, je treba skušati najti formulo, da se odškodnina lastnikom in ruska zakonodaja o nacionalizaciji spravita v sklad. Ako bi se bili Rusi postavili na to praktično bazo, bi bil danes položaj popolnoma drugačen. Tako pa so Rusi začeli s splošno razpravo. Ako bi hotela sedaj kakšna komisija zunaj Geneve razpravljati o njihovih zadevah, to vendar nikakor ne more biti v in-

teresu nagle obnove Rusije. Ako Čičerin v pomiknem delu svojega odgovora pravi, da se hoče od Rusov vse zahtevati, ničesar pa jim ne dodeliti, moram na to opozoriti, da je Italija bila pripravljena kljub svojim finančnim težkočam dati Rusiji na razpolago 400 milijonov, kar gotovo ni neznatna vsota. Tudi ni res, da hočemo ščititi le interese velekapitalistov in pri tem zapostavljati interese malih lastnikov. Predlog ruske delegacije o ustanovitvi strokovne komisije je treba šele proučiti. Toda v svojem in v imenu De Facte izjavljam, da tega predloga ne moremo odkloniti, ne da bi ga proučili. Jako razveseljava je opazka Rusov, da hočejo sodelovati pri konsolidaciji miru v Evropi. To je pa odgovor onim, ki že sedaj propagirajo neuspeh konference. Genovska konferenca ima mnogo velikih moralčnih in političnih uspehov in mora še nadalje delovati, da se zagotovi mir v Evropi. Gre za to, da se izločijo vsi spori. Italijanska vlada je pripravljena pri tem sodelovati in upa, da bo jamstvena mirovna pogodba zaključena pred koncem konference. Mislim, da bodo pri tem sodelovali vsi. Geslo za to manifestacijo miru mora biti: človečanstvo.

Sprejem „Glasbene Matice“ v Beogradu

Beograd, 12. maja. (Izv.) Danes jutraj je prispel z jutranjim vlakom pevski zbor »Glasbene Matice«. Na kolodvoru so sprejeli »Matičarje« zastopniki beograjskih pevskih in kulturnih društev. Na prisrčen pozdravni govor upravnika beogradske opere, je odgovoril predsednik »Matice« g. dr. Ravnihar. Prvi »Matični« koncert se vrši danes zvečer ob 20. v narodnem gledališču.

Beograd, 12. maja. (Izv.) Ko se je pomikal sprevod z ljubljansko »Glasbeno Matico« po ulicah in je zbrana množica navdušeno pozdravljala, se je mimo povorke peljal avtomobil za škropljenje ulic. Naenkrat pa je eksplodiral bencin v avtomobilu, kar je povzročilo zmedo v sprevodu. Nesreče ni bilo.

Beograd, 12. maja. (Izv.) Danes zvečer ob 20. uri se je pričel koncert »Glasbene Matice« v starem narodnem gledališču. Gledališče je bilo razprodano. Koncert je posetilo najodličnejše beogradsko prebivalstvo. Navdušenje je bilo za slovensko in jugoslovansko pesem veliko. »Glasbena Matica« je dosegla popoln uspeh.

NOVI VOLILNI RED.

Beograd, 12. maja. (Izv.) Včeraj je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o načrtu volilnega zakona. Sprejet je bil predlog notranjega ministra dr. Marinkoviča o izpremembah dosedanjega volilnega zakona. V zmislu teh izprememb se mora med dr. kandidatna lista predložiti najmanj 25 dni pred volitvami. V pošte prihajajo le one liste, ki imajo količnik. Mandati se dodeljujejo po D' Hontovem sistemu.

TRIFKOVIĆ NAMESTNIK PAŠIČEV.

Beograd, 12. maja. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je danes prvič po svoji avtomobilski nezgodi zapustil sobo in posetil kralja, kateremu je poročal o notranjem in zunanjem političnem položaju. Dalje je predložil kralju v podpis dekret, s katerim se določa minister Trifković za njegovega namestnika še za čas, dokler se ne vrne Pašić iz zdravišča, kamor mora iti po nasvetu zdravnikov.

Beograd, 12. maja. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić, ki je že popolnoma okreval, je prišel danes na ministrsko predsedništvo, kjer je imel kratek pogovor s svojim namestnikom ministrom Trifkovićem. Nocoj odpotuje v kopališče Iliče pri Sarajevu na kratke oddih. V političnih krogih se to potovanje ministrskega predsednika različno komentira. Poročila listov, da odpotuje g. Pašić v nedeljo na Bled, ne odgovarjajo resnici.

SEJA ZAKONODAJNEGA POD- ODEBORA.

Beograd, 12. maja. (Izv.) Dopoldne je imel zakonodajni pododbor sejo, na kateri je razpravljalo o zakonskem načrtu glede odgovornosti ministrov. Z malimi izpremembami so bili sprejeti členi 1 do 29.

DAVIDOVIĆ V SARAJEVU.

Beograd, 12. maja. (Izv.) Nocoj odpotuje načelnik demokrat. stranke Ljuba Davidović v Sarajevo, kjer bo prisostvoval nedeljskemu zborovanju demokratske stranke. Spremljajo ga štirje poslanci.

ZAGREB GLADUJOČI RUSIJI.

Zagreb, 12. maja. (Izv.) Včeraj je bila seja odbora za pomoč gladujočim v Rusiji, kateri so prisostvovali zastopniki ženskih društev in ravnateljstev dekliških šol. Pri tej priliki se je ugotovilo, da so na veliki petek v Zagrebu nabrali za stradajoče v Rusiji nad 500.000 kron. Ta vsota pa daleko zaostaja za Beogradom, kjer so nabrali okrog 2 milijona dinarjev.

OMEJITEV PRISELJEVANJA V AMERIKO.

Washington, 12. maja. (Izv.) Predsednik Zedinjenih držav je za dve leti podaljšal zakon o omejitvi priseljevanja v Zedinjene države, ki stopi v veljavo dne 30. junija. Kakor je znano, določa ta zakon, da se smejo vsako leto priseliti v Zedinjene države od vsakega evropskega naroda le trije odstotkov rojakov, ki se že nahajajo tamkaj.

Socijalni pomen Genove.

Ko se je pripravljala genovska konferenca, so dalekovidni politiki prokovovali, da bo ta konferenca pomenila novo razvojno postajo evropske politike. Svetovna vojna je namreč z neodložljivo nujnostjo zahtevala nove teritorialne meje in nove politične zveze. Te politične zveze šele omogočajo redno medsebojno gospodarsko in civilizatorično življenje, ker so v svojem bistvu izraz miru in začasne sprave med narodi. Z versajskimi in ostalimi pogodbami pa taka stalnost evropske politike in evropskega mednarodnega miru ni bila dosežena. Iz mirovnihi računov je bila izločena Rusija upajoč, da bo vsekakor v najkrajšem času zrušila sovietsko vladavino in sprejela zapadni demokratizem. Nujne gospodarske potrebe zapadnega kapitala pa so končno dovedle zapadno Evropo, da išče stikov z ruskimi ozemlji in torej z vladnimi predstavniki ruske države same.

Cilj, ki si ga je torej prvotno stavila genovska konferenca, je meril na to, da se ruska država uvede v politično skupnost evropskih držav. To mednarodno priznanje ruske države pa je naravno samo oblika, samo pot, ki naj omogoči uresničevanje velikih zapadno-kapitalističnih interesov in torej nove gospodarske in finančne zveze z ruskim prirodnim bogastvom, z ruskimi gospodarskimi možnostmi, z eno besedo kolonialno izrabo ruskih prirodnih zakladov in ruske delovne sile. To je bistvo genovske konference, o tem so že davno pred njo razpravljali finančni in gospodarski strokovnjaki zapadnih držav, politiki in državniki pa so jih zaodeli v svečane besede o vseevropski obnovi in spravi.

Ta dva smotra genovske konference, politični in ekonomski, bosta pa imela za posledico popolnoma novo socijalno stanje evropskega človeštva. Nesporo je, da bo evropska politika — v tem oziru samo del svetovne politike — tudi v bodoče zavzela imperialistični pravec. To se pravi, da bo tudi v bodoče njena glavna naloga ščititi resnične ali namišljene teritorialne, nacionalne, ekonomske ali socijalne interese. Tej politiki se ne bo mogla izogniti tudi bodoča sovjetska vlada če bo sploh v Rusiji pri sovjetski vladavini ostalo. Vojaške operacije sovjetske države, ki so se izvršile v poslednjem času v ruskih obmejnih pokrajinah, so tudi pokazale, da sovjetska vlada kaj dobro ceni pokrajine z važnimi prirodnimi zakladi n. pr. petrolejske vrelce v Kavkazu. Toda tudi njena nova gospodarska politika jo bo prisilila, da bo v bodoče prisojala gospodarskim interesom večjo važnost, kakor pa duševnim razpoloženjem pacifičnih duhov.

Ta interesna, imperijalistična zunanja politika, ki jo prisvajajo vse države in tudi sovjetska Rusija bo nujno povzročila v notranjščini držav strnitev in pojačenje vojaške državne uprave. Tako pojačenje militarizma v notranjščini držav pa je rado zvezano s socijalnimi učinki. Socijalni pokret delavskih slojev dobi s tem veliko zagovozdo, štrajki in nasilni nastopi, celo v tistih obsejih, kakor so se vršili pred vojno, bodo za dolga desetletja izključeni. Socijalno gibanje bo moralo na trnjevo pot mirnih pridobitev. Gospodarske, strokovne in politične organizacije bodo izgubile revolucionarni značaj, ki jim ga je hotela dati komunistična taktika, daljni cilji bodo izginili izpred oči, vsakdanje pehanje in nehanje se bo oklepalo podrobnega dela in uspešnega gospodarskega boja.

Novi in po genovski konferenci tudi v Rusijo oficijelno upeljani kapitalistični gospodarski red bo tudi s te strani vplival na socijalni razvoj sila neugojno. Vsaj uporaba velikega kapitala je z ruskim primerom dokazala, da ne premore kolektivistične in zadružne oblike ter da je kolektivizem uporabljiv samo pri malem kapitalu in na malih gospodarskih področjih.

Realnost hodi druga pota kakor na teoriji. Tudi svetovni politični in gospodarski razvoj gre vse drugače, kakor pa so ga predvidevali socijalni teoretiki XIX. stoletja.

Industriji pri finančnem ministru.

Beograd, 12. maja. (Izv.) Finančni minister dr. Kumanudi je danes sprejel deputacijo industrijskih zvez iz Ljubljane, Zagreba in Beograda. Industriji so ministru razložili težkoče svojih podjetij zaradi prepovedi uvoza raznih predmetov. Dr. Kumanudi je del časa konferiral z deputacijo in je obljubil, da se bo zavzel za njihove težnje. Obenem jim je sporočil, da bo znižal izvozno carino na meso in zvišal ono, za živo živino. Zastopnik zveze mlinarjev dr. Vošnjak je obrazložil ministru položaj, v katerem se nahajajo mlini in je poudaril škodo, ki utegne nastati, ako se vnamejo mekinje v prenapolnjenih zalozah.

Seja zveze narodov.

Beograd, 12. maja. (Izv.) Tajništvo zveze narodov je povabilo jugoslovansko vlado, naj odpošlje svoje delgate k tretji seji zveze narodov, ki je sklicana za 4. september. Dnevni red je zelo obširen. Eno najvažnejših vprašanj je sprejem Mažarske v zvezo narodov. Na dnevnem redu bo tudi vprašanje ruskih beguncev in intervencije zveze narodov za preprečevanje bodočih vojn. O teh zadevah bodo našo državo povprašali za njeno posebno mnenje.

KRALJ ALEKSANDER KANDIDAT ZA ALBANSKI PRESTOL?

Pariz, 12. maja. (Izv.) Kakor poroča »Matin« iz Beograda, se tam razširjajo vesti, da kandidira kralj Aleksander na albanski prestol. Jugoslovanska vlada podpira kandidacijo in je naklonjena personalni uniji med Jugoslavijo in Albanijo.

Pred zaključkom ameriškega posojila.

Beograd, 12. maja. (Izv.) Danes dopoldne so dospeli v Beograd zastopniki bančnega sindikata, ki je pripravljen dati naši državi posojilo. Prišli so semkaj, da zaključijo pogajanja o posojilu. Takoj po svojem prihodu so posetili finančnega ministra dr. Kumanudija in so imeli z njim daljšo konferenco. Upati je, da se bo že jutri vedelo, ali se zastopniki sindikata strinjajo s protipredlogi naše vlade.

Beograd, 12. maja. (Izv.) Vsi listi razen »Pravde« napadajo ponudbo Blerove finančne skupine o posojilu.

ZA POPOLNO RAZOROŽITEV.

Rim, 12. maja. (Izv.) Iz New Yorka poročajo: Republika Čile je predlagala vsem Srednjim in Južnim ameriškim državam, da se skliče skupna konferenca, ki bi se posvetovala o popolni razorožitvi.

Zagreb, 12. maja. (Izv.) Devize: Berlin 23.75—24.25, Bukarešta 50—51, Milan 335—362, London 292—305, Newyork (čeki) 65.75—67, Pariz 600—612, Praga 120—131, Svica 1250—1310, Dunaj 0.75—0.78, Budimpešta 8.50—9. Valute: ameriški dolarji 64.50—66, češkoslovaške krome 126—128, napoleonidori 220—0, nemške marke 25—26, romunski lei 0—50.50, italijanske lire 350—357.50.

Curih, 12. maja. (Izv.) Berlin 1.87, Newyork 519, London 23.06, Pariz 47.375, Milan 27.475, Praga 9.975, Budimpešta 6.53, Zagreb 1.60, Varšava 0.13, Dunaj 0.06, avstrijske krome 0.0625.

Berlin, 12. maja. (Izv.) Dunaj 3.205, Budimpešta 37.20, Milan 1523.05, Praga 553.50, Pariz 2631.60, London 1277.40, Newyork 286.89, Curih 5558.

Praga, 12. maja. (Izv.) Dunaj 0.48875, Berlin 17.85, Rim 273, Budimpešta 6.53, Pariz 472, London 329.25, Newyork 51.573, Curih 993, avstrijske krome 0.54, lire 270.

Stari in novi svet.

V razvoju človeštva se skoraj poudarja obnavljanje razdobja, ko se podira vse staro, da prične na razvalinah kiliti in se probujati novo življenje. V takih dobah se takorekoč pretrese vse človeštvo, kipi, vira, sila na dan, nekadašnje poganstvo in krščanstva, dvoboj srednjega in novega veka. Kako orjaške borbe je moralo preživljati človeštvo v oni temni in skoraj nepoznani otroški dobi svojega razvoja, o kateri govorijo samo neme priče kamnena, bakrena in železna obdobja.

Nedvomno je, da živimo danes na meji dveh velikih dob, kakor jih le malo pozna človeški rod. Naša generacija, sama udeležena na tem razkroju, presnavljanju in prerajanju, se tega komaj zaveda, ker je pač samo kamenček, kapljica v brezkončnem toku. In vendar je vsak posameznik aktivno delujoč pri tem velikem umiranju in istočasno prerajanju. Stari svet umira in novi vstaja. Kam pojdemo, na levo ali desno, v življenje ali smrt?

Te misli so se nam razvrščale, ko smo brali četrtkov uvodnik glasila slovenskih odmetnikov »Jutra«. Kakor »Aškerčeva Anka« milo toži in bridko joče nad slovensko žurnalistiko in prav v žanru pouličnega fantazije kaže na »Jugoslavijo«. Potem ko je mesece in mesece najbrutalnejše vihtel svoj politični handžar, da neusmiljeno pobije vsakogar, ki bi se upal samo prhniti po svoji lastni volji, potem ko je tedne in tedne polnil svoje predale s seksualnimi vprašanji ter brezsrčno zastripal našo mladino, o čemur pričajo razne disciplinarne kazni po srednjih šolah, potem, ko ni več nikjer in pri nikomer poznal svetosti zasebnega in družinskega življenja, ko je brezmejno onemogel, obrizgaval in omadeževal vse naše javno življenje, potem pride takle zelot in piše članke — o dostojnosti v žurnalistiki. Ne gospodje, to je morala onemogle vzvodnice! Mi vemo, vidimo in smo spoznali, da se vam majo tla pod nogami, da samevate, da ste reprezentanti starega, umirajočega sveta. Političnega lilliputstva in duševne ohromelosti tudi najhujši izbruhi ne morejo rešiti in ne samo »Jugoslavija«, ampak novi duh, novi čas in nov rod vam piše smrtno obsodbo.

Za državo in državnost skrivajo svojo duševno impotenco. Država je narod, ljudstvo, kdor greši nad njim, je proti državi, je protidržaven. In oni so grešili nad narodom veliko, grešijo vsak dan in kdor je kriv, da narod dnevno trpi, umira v pomanjkanju, ne more biti prijatelj domovine, ampak je le svoj lastni prijatelj, prijatelj svoje moči. O duševni disciplini sanjajo, kakor predvojni Viljem, da je lažje vodil narod v propast. Ne, to ni demagogija, to je le pekoča resnica: ljudstvo, narod ni lesta, po kateri bi okorenela inteligenca stopicala po svoji dragi volji. Da so Ribnikarji, Žerjavi in Pribičevići identični z našo domovino! Kdo bi to verjel? Kdo bi se ne prijel za glavo? Naj stopijo pred svoj narod in si izposlušajo njegovo legitimacijo, takrat snamemo klobuk!

Stari svet umira, še zadnje sile zastavljajo, da se obrzi na površju in ner-

vozni ton umirajočega »Jutra« je kakor zadnje vibriranje počenega zvona. Novi svet vstaja, da tudi pri nas poudari zadnje ostanke ljudi, ki se dušijo v okostenelosti lastnih duševnih tvorbo ter še davno stojijo izven vrst svojega naroda. Njihov glasnik je »Jutra«.

Protestni shod nižjih namestencev in železničarjev.

(Konec.)

Nato je govoril poslanec g. Brandner. Uvodoma je navajal med vzroki maksimiranja doklad dejstvo, da smatrajo nižje uslužbence v Beogradu za analafete, ki več ne zaslužijo. In zakaj? Državni slugi v Beogradu imajo popolnoma druge pogoje kot pri nas. Naši izvršujejo vsa pisarniška dela in opravljajo res službo poduradnika. Drugače pa je doli, kjer snažijo višjemu čevlje in kuhajo v pisarnah kavo. Toda mi priznamo, da so tudi oni reveži in mi smo le za to, da se zviša vsem enako. — Zakaj pa smo prišli v ta mučni položaj? Finančni minister je že uvidel, da se bo dalo na podlagi člena 51 položaj poslabšati. In imeli smo hudo borbo z njim, da je pristal na izplačevanje. Kljub temu pa se je nam očitalo, da znamo le govoriti in ne delati. Poudarjam, da je skrajno sredstvo, če se mora napasti minister v plenumu parlamenta, ker se to zgodi še le če so bila vsa druga pota in prizadevanja zaman. Uprisanje finančnega ministra dokazuje, da je iskal le še ena vrata, da razigrava lahko tudi potem, ko se ga prisili. In to se je zgodilo z maksimiranjem doklad. Najprej so poskusili pri slugah, ki so danes na slabšem kot so bili decembra 1. l. Rekli so nam reprezentanti vladnih strank, kaj še hočete, saj dobivajo, kaj pa pravijo danes, ko so jim reduci- ali? Pri rodbinskih dokladah ne sme biti nobene razlike med malimi in velikimi. Višja izobrazba naj se pokaže v razliki pri plačah ne pa pri draginskih dokladah. Če bi se maksimirale te vsem, bi bili vsi proti, danes pa se maksimira le nižji. S tem se javno namestništvo razdvaja namenoma v dve skupini, da bi se te sprle in bi se lažje po njih udarilo, kot če bi nastopali enotno. Zato imamo le dva izhoda. Ali naj se omeji draginja vsaj za najvažnejše potrebščine, naj se napravi red in ne podpira velegratna politika, ali pa naj se uvede avtomatično zvišanje draginskih dokladov v primeru zvišanja cen. Kakor raste draginja, naj se zvišajo doklade. Zato se borimo z vso silo proti maksimiranju in prisilili je treba ministra Kumanudija in ga postaviti pred alternativo, da ali to maks. ukine, ali pa naj se odloči lastnim prejemkom demisionirati.

Govornik tov. Rupnik je poudarjal pred vsem, da imamo za ministra sabrača demokrata in za finančnega ministra radikala. Ta dva bi morala delati skupno. Toda ti ljudje se le pripravijo in posledice teh prepisov so take socialne hiše. Značilni so pogovori kapitalistov in njih sodba o nezadovoljnih ljudih v državi. Ti pravijo, da je treba vsem delavcem in namestencem znižati prejemke za 50% in če ne bo delali, naj se postreže. Je pa tudi dejstvo, da če se zvišajo plače, se podraže živila. Finančni minister tudi pravi, da nima krija. Zasebni podjetnik, tovarnar si tega ne upa reči, država ga podpira in ščiti kapitalistični sistem. Če ima vlada denar za Vranglovec, sredstva za vladno kapitalistično propagando naj plača tudi javne namestence. Poučen je slučaj z delavci ljubljanske kurilnice, ki so bili odpuščeni. Pri kurilnici so dobivali okrog dva tisoč in dvesto kron mesečno. Stopili so v privatne službe, kjer zaslužijo po en tisoč dvesto kron na teden. Privatniki cenijo delo, država pa ga ne ceni. Treba je, da pridejo na merodajna mesta ljudje, ki umejo posel, cenijo delo in upoštevajo voljo naroda in ljudstva. Če pa imamo protidržavne elemente, jih imamo, toda ti pa so današnja vlada.

Govorila sta še tovariša Cerar in pa Sušteršič. — Prvi je poudarjal, da smo reveži vsi višji in nižji, vendar je treba imeti pri zvišanju dohodkov srce in smisel za vse. Tega pa današnja vlada nima. Pred tremi tedni je bila pri gosp. Pašiču deputacija, da mu potoži svoje težave. Mož pa je odvrnil: »Hajdi nima vremena i nima pare«. Na tak način se začne res stebri v državi majati. Sušteršič pa je poudarjal osobito to, da pobirajo pri nas osebnost davke s temi pa se podpirajo drugi in ne naši domači reveži. Omenil je tudi še neizpolnjene naloge naše uprave napram nezastopaniemu območju. — Shod je zaključil g. Juvan, z zagotovilo, da predložimo upravičene zahteve merodajnim mestom in se željo, da dosežemo poštene uspehe.

Druga pomladanska razstava kluba mladih.

Non ridere, non lugere, neque detestari, sed intelligere. (Spinoza)

Klub mladih je otvoril svojo drugo pomladansko razstavo. V družbi Zupana, Mušiča in T. Kosa kot stativov sta razstavila — sledeč Kraljema — brata Vidmar, ki sta okupirala glavne prostore paviljona. Kataloga ni! Še vedno bolje, kot kak neokusno počestkan kos papirja, ki bi nam rad sugerial kako genialnost »avtorjev«.

V prvem prostoru razstavlja mlajši od bratov Drago Vidmar. Osebnost ni nikaka. Razstavil je slik dovelj, da si ustvarimo nekaj pojem o njegovem ustvarjanju. Maniro poznamo. Poživela se je po zakotnih razstavah Nemčije in Francije, v Avstriji tudi že izdihuje. Torej obračun je bil pošten. Seveda pridejo vse »moderne« struje k nam pol stoletja pozneje. Nemčija in Francija sta daleč. Isto je bilo z impresionizmom. Ko so mu peli v domovini Franciji zadnje žalostinke, nas je šele Jakopič seznanil s tem revolucionarnim pokretom, ki je toliko časa držal v pesteh razvoj slikarstva. Pa k stvari! Slika »Mladenič v pokrajini« je napravila name tale utis: iz ekscentričnih sanj se zbudeči mladenič leti v spalni halji v »pokrajino« in se ujame med žitne ovire. Razpraska si roke in kri mu jih oblije. Ne pozna se ali je pokrajina strelski jarek, izsušena struga Ljubljane ali lava na Vezuvi. Čeravno sem sliko od vseh koncev ogledaval, nisem našel niti malenkost kakega življenja ali zanimivosti na njej. Z ostalimi (ki bi lahko napolnili muzej) je ista. »Umetnikov portret« je bolj podooben izstradanemu Rusu iz pokrajine Volge, kakor pa »zadovoljnemu Kranjcu«. Zdi se mi, da se je »Suzana« med slikanjem premaknila. Nekateri telesni deli so na prav dvomljivem prostoru. Kot model za poželjivega opazovalca je pa najbrž rabil kako poljsko strašilo. Celjski grad bi gotovo pridobil na učinku, če bi ga zamenjal z plakatom, ki visi ob uhodu. Z risbami me je užalil. »Mati« in druge enake so javno pohujšanje in žaljenje slovenskega rodu. Razstavo posejajo tudi dijaki. Kaj pravi policija, ki je bila v teh ozirih vedno vestna. Ostalo nam je pokazal že Kokoschka.

Kar se tiče slik brata Nandeta: Slike ne bi na vrednosti prav nič trpele, četudi bi bilo pod njimi napisano: slikal Drago Vidmar ali »videl v Jugende« etc. Deklico z rožo smo videli na razglednicah pri Tičarju. Za zimsko pokrajino« se pa nisem mogel ogreti, akoravno je slikana s smetano in biksom. »Sejalec« je lep in zanimiv, če ga slika Grohar. Vidmarjev pa tudi v jerhasti obleki ne zapusti nikakega prijetnega dojma. S portretom »T. S.« je pokazal, da se bo mogoče z zadostnim študijem narave povzpeli do povprečnega diletanta, če bo opustil brezplodno špekulativnost.

S svojimi deli sta nam oba Vidmarja dokumentirala brezprimerno risarsko impotentnost. Brez tega elementarnega znanja ne bosta prodrla. Samo koketiranje z genialnostjo še ni umetnost. In: razum sive in rumene barve imajo naši trgovci tudi kako drugo »lepo« barvo še v zalogi. Že vsa teorija je v resnici siva, pravi pregovor, naš Štajer pa ne!

Marjan Mušič ima same pastete. Le-ta pa ni nič kaj hvaležen material. Posebno pa roka začetnika ni mogla z njim nič kaj razveseljivega ustvariti. Njegove slike so podobne na kup zme-

tani pisani volni. Vavpotiča, Gasparija in Jakopiča brezdvomno do možnosti spoštuje. Kljub temu pa o kakih barvnih vrednotah ni govora, čeravno slike precej sladko izgledajo. Okoli Novega mesta pa tudi ne stoji same kulise. Kar je važno: V raznovrstnih »Blättern« se ne bo našel!

Po vsem paviljonu je raztresel svoje plastike kipar Tine Kos. Plastika je nivo, je življenje, strast in monumentalnost (kipar Zajec). Malenkost vsega tega pa najdemo v »Plevici«. Ostalo je za šest let akademije veliko, veliko premalo. In po mlajših mladih naj se ne ozira.

Pri nas je moda, da vsak šarlatan in kritikaster nad Zupanom kriči. Kdo se je prvi spozabil, ne vem. Vsekakor se ni zavedal, da pošten diletant ljudstvu veliko pomaga do spoznanja umetnosti. In za to naj bi se te pijo-nirje manj strogo sodilo kot slikarje po poklicu. Ali nimajo akvareli kot Dubrovnik, Split, Beograd, Bos. kraljina in še nekateri drugi nekaj Slevogtove vehemence! Zakaj se ne bi pri nas poznalo, kar je dobroga! Breškove je ohranila svojo svežost, čeravno smo jo že videli. Zakaj Zupan barve včasih tako debelo nanaša ne vem, vsekakor pa bi slike na vrednosti pridobile, če bi bile slikane v čisti akvarelni maniri. Ime dobrega diletanta bi si Zupan ohranil, ako bi se zadovoljil z omejenimi stvarmi. Razstavil pa je stvari, ki mu res ne pristojajo. Pomešal je povprečno dobre stvari z vse-mogočnimi vizijami etc. tako, da nas mine ves prvotni zadovoljiv utis. Ne razumem, kako je porabil študijo obledenega Boštjana za nazega na sliko. Ta mi vsiljuje neke dvome. Vrh tega ima Boštjan precej risarskih hib. V Kalvariji pa govori spekulanti Zupan. Kar se kompozicije tiče in event. tehnike, je precej pomanjkljiva. Apostoli in vojaki so uniformirani za prihodnje stoletje. Prihodnji naj bi Zupan razstavil manj in to dobro. Naj ne misli, da nam servira čisto umetnost, ako razstavi toliko in takih kičov, da nas domov grede glava boli. Glavno je kako in ne kaj in koliko slika! Vse s pripombo, da mu ne mislim dajati kakih lekcij!

Sipina in Križ sta zanimiva motiva, katerih sta se poslužila tudi Grohar in Jakopič. Če je imel neki fantastično navdahnjeni mladenič kake predsodke o njih, je s tem sebe po glavi udaril.

Naj se razstava kmalu zatvori, da se zdrav okus ljudstva ne pokvari, ki dosedaj še ni bil okužen s tako škrofulozno umetnostjo!

Paviljon je n v tako slabem stanju, kakor se je pisalo po dnevnikih. Moj strah pred obiskom razstave je bil popolnoma odveč, ker sem pozneje dognal, da bo dve ali tri razstave še preživel!

Fr. Škodlar.

— Za gladojuče v Rusiji. V nedeljo 14. t. m. se bode zbiral po ljubljanskih ulicah prispevke za gladojuče v Rusiji. Prosimo občinstvo, da daruje vsak po svojih razmerah v ta namen. 100 Din zadostuje, da se reši eno človeško življenje. Kdor se ne čuti prisiljenega, da daruje že iz dolžnosti, ki nam jo narekuje ljubezen do bližnjega, naj pomisli, da so milijoni in milijoni očetov, sinov in bratov teh stradajočih ruskih mužikov morali umreti na galitskih planjavah, da so tako osvobodili nas iz avstrijskega suženjstva.

— O priliki »Ruskega dne« predava v nedeljo dne 14. t. m. lektor tukajšnjega vseučilišča Preobraženskij ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Uniona« o gladu v Rusiji. Vabimo občinstvo, da se naj v največjem številu udeleži tega predavanja.

III. redni občni zbor »Jugosi. kredit. zavoda« F.Z.Z.O.Z. v Ljubljani

se je vršil v četrtek ob 4. uri popoldan ter je bil zelo številno obiskan. V svojem poročilu je predsednik g. Pesek podal splošno sliko o stanju zavoda, ki se je tekom se ne treh let razvil v močerno zadrugo, ki uživa vsestransko zaupanje. V kljub znanim dogodkom pred dobrim letom je zavod lepo napredoval, kar izpričujejo številne hranilne vloge, ki so v preteklem letu narastle za skoro 8 milijonov kron. V preteklem letu se je priglasi 761 novih deležev, denarni promet pa je znašal čez 160 milijonov kron. Čistega dobička je napravila zadruga v lanskem letu čez 100.000 kron, kar tudi znaša skoro podvojeno vsoto iz predlanskega upravnega leta. Občni zbor je odobrjuje vzel predsednikova izvajanja na znanje. Iz poročila upravnega sveta posnemamo, da je pristrastno v lanskem upravnem letu 113 članov in je bilo stanje deležev koncem leta 1921 K 287.900.—. Hranilnih vlog se je vložilo 26.628.797,59 K, izplačalo se je 18 milijonov 839.131,58 K ter da je stanje z 31. dec. 1921 včevši stanje začetkom leta 6.172.076 K vsoto 13.691.742,87 K. Posojil se je izplačalo 35.577.207,54 K, vrnilo pa 28.115.319,14 K ter znaša stanje koncem leta 13.855.112,83 K. — Celokupni denarni promet je znašal: prejemki: 80.353.461,82 K, izdatki: 80 mil. 198.056,48, skupaj torej 160 mil. 551.518,30 K. Čistega dobička izkazuje bilanca za III. upravno leto 108.694,90 kron. — Poročilo upravnega sveta in temu sledeče poročilo nadzorstva je občni zbor soglasno odobril in potrdil računski zaključek za l. 1921. Predlagan absolutorij se je soglasno odobril ter izreklo načelstvu zahvalo za po-zrtvovalno in vestno delovanje. Iz čiste stega dobička se je odkazalo 14.000 K v humanitarne, kulturne, ozir. narodnoobrambene svrhe, 10 odstotkov se je določilo nagrade upravnemu svetu, odn. 5 odstotkov nadzorstvu, ostanek pa se je določil za rezervni sklad. —

Določilo se je:

»Jugoslovanska Matica«	K 1.000
Gospodstveni Zvon	» 1.000
Izobr. društvo »Bratstvo«	» 2.000
Klub trg. akad. v Ljubljani	» 2.000
Š. K. »Sparta« v Ljubljani	» 1.000
Sportni klub »Primorje«	» 1.000
Dijaška kuhinja v Ljubljani	» 1.000
Dečji dom	» 1.000
ZJZ. godbeni fond	» 1.000
Dijaška kuhinja v M. Soboti	» 1.000
Za učila gimnazij	» 1.000
Za učila meščanski šoli	» 1.000

Skupaj K 14.000

Soglasno je bil sprejet predlog, da se obrestujejo deleži za l. 1921 po 6 odstotkov. — Ker je potekla 3letna funkcijna doba dosedanjega upravnega sveta in nadzorstva, so se vršile tozadevne volitve. Dosedanji upravni svet in nadzorstvo sta se po predhodnih razgovorih deloma spremenila in razširila. — Za predsednika je bil izvoljen g. Karel Urbančič; za odbornike gg.: A. Pesek, Fr. Žaler, O. Ilesič, dr. L. Tornago, Dom. Čebin in Iv. Rojc. V nadzorstvo so bili izvoljeni gg.: dr. Černe iz Murske Sobotice, Dav. Topolovec, inž. Tornago in Ant. Malgaj. — Ob sklepu občnega zbora predlagana zahvala in zaupnica dosedanjemu predsedniku g. A. Pesku in upravnemu svetu je bila z velikim odobravanjem soglasno sprejeta.

DR. M. ROSTOHAR:

Vodilna načela narodnega socializma.

(Nadaljevanje.)

In v tem ravno se loči od Marxizma narodni socializem, katerega vodilo je morala splošna kulturna povzdiga delavnega ljudstva. Marxizem gradi na egoizmu in premalo upošteva altruistične motive pri presnavljanju človeške družbe. Na golem egoizmu delavske mase se ne da graditi morala, brez katere ni mogoč niti razvoj produkcije, kaj še le dobra razdelitev. Ne zadostuje, da se poedinec (ego) zaveda svojega interesa v skupnosti in da iz pojmovanja lastnega interesa postane solidaren s temi, ki zasledujejo enake egoistične interese. Taka solidarnost je egoizem, preračunjen na socialno formo, t. j. egoizem, ki išče v vseh asociacijah in solidarnih akcijah le svoj osebni interes.

Na principu svobode egoizma in interesnega solidarizma temelji kapitalistični družabni red. Ta ideologija kapitalistične mentalitete se je neopazno prikrila v Marxizem, ki tudi hoče graditi bodočo socialistično družbo na tem načelu.

Solidarizem je sicer velevažna socialna sila, ki združuje poedince k skupnim akcijam je šola mase v elementarnih socialnih funkcijah, ki jih vsposablja in pripravlja višje družabno življenje. Toda Marx računa pri svoji konstrukciji bodoče družbe s predpostavkom, da proletarijat predstavlja celoto popolnoma homogenih in enakih delavnih sil, izmed katerih je, oziroma je lahko vsaka v enaki meri udeležena pri proizvodnji, s čimer ji dosledno pripade tudi temu enak delež na vseh vrednotah. Ako bi bil ta predpostavki resničen, potem seveda bi se dalo skoraj matematično preračunati tudi vsa ostala razmerja med poedinci izračunati. Ta račun pa je napačen. Delavne sile niso niti v enaki meri udeležene pri produkciji, in tudi biti ne morejo, ker poedinci ne predstavljajo povsem enakih sil. Te sile so v resnici precej različne, tako po svoji fizični kakor po duševni potenci. In s tem je račun mnogo kompliciranjši, da, sploh nemogoč. Od tod tudi nezgodna razlika med produkcijo in potrebami družbe. Pomanjkljivost človeške nature je vsekakor veliko zlo, toda je dejstvo, s

katerim je treba računati posebno v socialnem življenju. Ako bo delavec egoistično mislil in gledal na to, da bo le v toliko proizvajal, kolikor je to neobhodno potrebno za pospeševanje lastnega blagostanja, privede ga ta račun nujno v nasprotje s splošnimi potrebami družbe. Od kod namreč naj potem raste blagostanje teh, katerih pomankljivost njih proizvodnje energije ne zmore toliko, da se vzdrže ali celo povspnejo do blagostanja? Od česa naj žive slabotni, nadložni, otroci, starci, bolniki? Ali naj tem blagostanje odredimo, ker se z egoističnim razumom proizvajajočih ne ujema? In kako bodele dopovedali delavnemu človeku, da je v njegovem lastnem interesu, da jih s svojim naddelom živi, in da naj taki ljudje žive, čeravno ne proizvajajo? To je težkoča, katere marxizem ne zmore. Socialna vprašanja človeške družbe so torej mnogo bolj zamotana, kakor misli Marx, zamotana so tako, da jih ni mogoče razrešiti z enostavnim egoističnim računom, temveč je treba k temu pritegniti še druge činitelje, med katere prištevam kot najvažnejšega plodno nesebičnost v delu ali delovno poztvornost. Ta pa se ne da priučiti, ampak treba jo je človeku privzgojiti. Noben filozofski sistem, nobena še tako lepa moralna načela, še tako jasen dokaz, da je treba plodnega nesebičnega dela, da treba delavne poztvornosti, pa ne pripravi človeka do tega, da bi v resnici tudi poztvorno delal, ako mu manjka zato duševne sile. Moralne sile, ki moralna načela oživotvarja, pa ni mogoče nikogar priučiti, mogoče jo je samo privzgojiti. Ta sila je namreč sočustvo, ljubezen do sočloveka, bratstvo. Ali pa ekstirira v človeški družbi v kakšni obliki ta moralna sila, ki bi usposobljala k nesebičnemu poztvornemu delu? Ekstirira. Najelementarnejša oblika te sile je rodbinska ljubezen. Rodbinsko življenje nam predstavlja v celoti množino nesebičnih žrtv: žrtve moža svoji ženi in žene možu, žrtve staršev svojim otrokom in otrok svojim staršem. Tu se ne vpraša, kakšen hasek bomo imeli od tega ali onega dela, tu ni egoističnega računa temveč zgolj žrtve. V njih je shranjena množina nesebičnega dela, ki nam predstavlja prvovrsten socialni kapital.

Druga splošnejša oblika moralne sile pa je narodno čustvo, ki je čudovita psihična integracija rodbinske ljubezni.

V materinski ljubezni je iskati prvotne korenine, iz katere so

pognala vsa poznejša družabna (socialna) čustva (krvne sorodstvo), kakor plemensko in narodno čustvo. Rodbinska zveza v svojem bistvu ni delo interesnega dogovora ali pogodbe, ampak to so srčne vezi, združujoča človeška bitja v življensko skupnost, ki jo ogreva ogenj vzajemne ljubezni in vzdržuje jo človeška poztvornost. Tu je rodišče socialnega življenja, vir sočnih nagonov, žarišče nesebične ljubezni. Tu sem segajo tudi korenine morale. Moralna zavest se začne porajati, ko začne človek svojo srečo in nesrečo spojevati s srečo in nesrečo drugih. To pa zamore šele tedaj, ko se mu poraja sočustvovanje z drugimi. Osnova družinskega čustva pa je duševnega izvora, izhaja namreč iz zavesti krvnega edinstva. To čustvo objema vse, kar se nam pojavlja v zavesti kot krvna enota. Družinsko čustvo se neopazno razvija in poglajba v poedince, čim bolj mnogostansko, čim bolj in trajnejše je njihovo življenje, in se polagoma presnavlja v nagon ali instinkt. Prehajajoč na vedno višje kroge sorodstva: rodu, plemenu in narodu, zadobiva nove splošnejše oblike sorodstvenega čustvovanja, ki se pojavlja v narodnem čustvu. Od tu pa se vzpenja k najabstraktnijši obliki družabnega čustva t. j. k človečanstvenemu čustvovanju. Tako se človeška narava potom naravnih družabnih oblik presnavlja korak za korakom iz egoističnega razpoloženja v družabno, ali altruistično razpoloženje. Vsak utrip altruističnega čustvovanja, vsak akt nesebičnosti, plemenitosti in človekoljubnosti pomeni gotov korak k človeški popolnosti in je temeljni kamen za zgradbo popolnejše človeške družbe, za katero stremi tudi socializem.

V družini pa se porajajo še druga čustva, ki se pridružujejo družabnemu čustvu kot činitelji morale. Čim bolj se namreč človek zaveda, tim bolj mu mora biti jasno, da ima njegova eksistenca ne le svoj izvor v rodbini, ampak, da mu je bila ta mehka in topla zibelka, kjer se je negovalo slabotno bitje, ki se ni znalo ne kretati, ne čuvati pretehih nevarnosti, katerih ni niti razumevalo, in ni si moglo še iskati potrebne hrane. Iz te zavesti se otroku že zgodaj rodi čustvo vdanega spoštovanja ali pietete do roditeljev, kot svojih nesebičnih zaščitnikov, katerih varstvu se z zaupanjem izroča.

(Konec prihodnjik.)

E. N. in A. M. Williamson:

Cesaričini biseri.

(Dalje.)

»Spite lahko, kolikor hočete. Samo ne plašite se, ako bi slišali ponoči koga prihajati. Onega gospoda zdaj ni doma, a lahko bi se vrnil in hotel govoriti z vašima sosedoma.«

Klo je plačala svojih sedem dolarjev in pokazala pri tem nalašč, da ima dosti denarja. Prosila je tudi, naj ji proda ali posodi svežo nočno obleko, ter pripomnila, da bi rada kupila novo zobno krtačico, ako je katera v hiši. Gospa MacMahonova se je zasmejala, češ, no, no haljo ji pač lahko posodi, toda zobne krtačice ne bo dobili drugje nego v bližnji drogeriji. Gospodična Ryanova (tako se je bila predstavila) naj potpi do jutri.

»Nu dobro,« se je udala nova stanovalka. »A prosim vas, dajte mi jesti, vsaj grizljaj, karkoli je! Tako sem lačna, da bi glodala ključko na vratih! Razume se, da plačam posebej — ob tej nenavadni uri. In tudi vaša črna služkinja — Violet ji pravite, kaj ne? — dobi napitnino, ko mi prinese.«

Gospa MacMahonova se je dala omečiti in je vprašala, česa hoče. Klo si je najbolj želela noža; zato je prosila jesti, da bi ga dobila zraven. »Morda premorete kosček mesa, čeprav starega, in kapljico mleka s kruhom. Rada vam plačam pol dolarja — ne, dolar!« je popravila, videč, da je gospodinja nezadovoljno trenila z očmi.

Ko je gospa MacMahonova odšla, je Klo pridržala sapo ter pri-sluhnila. Da, stena je bila res tenka! Slišala je Churma in Kit, dasi sta govorila s povsem navadnim glasom; toda besed je ujela le malo, tudi potem, ko je pritisnila uho na prašno tapeto. In ko je postal razgovor tišji, je čula samo še nerazločno mrmljanje.

Sklepala je, da je »stena« zgolj navadna pregrada iz mavca in de-ske, prepleljena s slabo tapeto. Ču-tila in slišala je dobro, kako hodi po sosednji sobi nekdo semintja! Gotovo je bil Churm. Časih se je ustavil; a kakor hitro je prasinilo kje v pohištvo, je spet poskočil in nadaljeval svoj izprehod.

Kmalu se je pojavila Violet z grobo nočno haljo preko lehti in s

koščkom kruha, narezano gnatjo in kozarcem mleka na nepogrnjenem podnosu. Dala je babnici dvajset centov in obljubila istotoliko, ako ji prinese tudi zajtrk v sobo. Violet je bila s tem zadovoljna, in Klo še bolj. Rajšabi bila stradala nego za-puščala svojo sobo radi obedov, do-čim bi Kit in Churm ostajala gori. Bila je prepričana, da se ne bosta upala daleč izmed svojih štirih sten!

Ko je tožila gospodinj, da je lačna, je govorila resnico; kakor hitro pa je ostala sama in je mogla zakleniti vrata, je vzela s pladnja samo vilice in nož. Odrinila je že-lezno posteljo od zidu ter sedla po turško na tla. Izbrala si je kraj, ki se ni videl, ako je bila postelja na svojem mestu, in čakala tako dolgo, da je začel Churm spet hoditi po sobi. Tedaj se je spravila s svojim nenavadnim orodjem na delo. Koli-kokrat je Churm obstal, je prene-hala tudi ona, boječ se, da ne bi sli-šal njenega praskanja. Trudila se je dolgo, previdno in počasi, pre-strezaje izpraskani mavce v pod-stavljeno roko. Naloga je bila pusta, dasi ne baš težavna. V pičli uri je izdolbla brez slišnega šuma luknji-ko, ne večjo od srebrnega dolarja, ki je segala do deske; nož je bil s tem doslužil. Trebalo je najti nekaj dolgega in konicastega, da prevrta les. Še tako majhna luknjica je za-doščala. Toda čepica, katero ji je bila posodila Beverley, se je prile-gala tesno in ni imela igle; njeno lastno klobučnico pa si je bil vzel O'Reilly za spomin!

Poizkušala je z lasnicami, a zvi-le so se druga za drugo. Nato je je-la iskati žeblija. Edina stvar, ki je visela na zidu, je bilo majhno zr-calce. Snela ga je prav previdno, da se ji ne bi ubilo, položila ga na po-steljo, izdrla žebelj ter se vrnila na delo. Čez dobre pol ure je ponehal odpor; naglo je potegnila svoje vr-talo iz luknje, legla na tla in nasta-vila uho k odprtini.

XXXI. Poglavje.

Devet dni.

»Da bi vsaj prišel Chuff in bi bilo brž odpravljen!« je vzdihnil Churm baš takrat s svojim mehkim, tujim izgovorom.

»Čudno se mi zdi, kod hodi?« je rekla Kit. »Ves večer bi bil moral

sedeti doma in čakati Peteja — saj veš zakaj.«

»Ali morda že ve, da je bil Pete zadržan?« je vprašal Churm z odurnim posmehom.

»Ne, ne,« je odgovorila Kit. »Več nego desetkrat sem ti že rekla, da ne! On sploh ni mogel biti v West-morelandu. Rečeno je bilo, da pri-de Pete k njemu. Vsekako pa je moral zadržati Chuffa nekaj važ-nega.«

»Kakšen je bil načrt?«

»Oh, kaj vprašuješ! Nocoj se je izpremenilo zame vse, in zate tudi. Kaj ne, Churm, da ostaneš z mano, karkoli bi se zgodilo?«

»To se ve, moja zlata muca! Ves, kolikor ahtam, sem tvoj.«

Kitin glas se je izpremenil. Jela se je hahljati. »Nu, tehtaš pa ne baš malo. Tvoja ženka je bogata de-dična — kaj?«

»kšš, punica! Pazi, da Chuff ne sliši besede »ženka«. On bi se samo smejal — ali pa še kaj hujšega.«

»To je res! A Chuff zdaj ni več najin gospodar. Lahko bova živela brez njega.«

»Morda pa on ne more živeti brez naju dveh.«

»Moral se bo navaditi, ako se nama posreči spraviti bisere dobro v denar. Veš, Churm, nikoli nisem mislila, da bi mi bilo tako malo žal, če bi ubila človeka. Da bi bil ti tamkaj, bi bil Peteju že davno polo-mil kosti. Kaj vse mi je pravil — meni, ki sem tvoja žena! Slabo mi prihaja, če se le zmislim na tiste besede — in nanj. Uh, takšna podla živina!« (Dalje prih.)

Založba „Zvezne tiskarne“

je izdala

lične razglednice Nj. Vel. kralja

Aleksandra I. z zaročenko Nj.

Vis. n. bodočo kraljico Mariolo.

Cena komadu 1.— Din v nadrobni

prodaji. Preprodajalci imajo 25%,

popusta. Naročajo se pri „Zvezni

knjižarni“, Ljubljana, Marijin trg 8,

proti povzetju ali pa če se pošlje

denar v naprej.

Raj je Elsafluid — to se zna!

Lekarnar Feler — Stubica!

PRODAJA:

LEPO POSESTVO obsto-

je iz njiv, lesa in sado-

nosnika v Novi vasi 13. obč.

Ragoznica pri Ptuj. Vpra-

ša naj se pri gosp. Jakob

Horvat. 851

SE MALO RABLJEN voz

(Landauer) po jako ugodni

ceni. Naslov v upravi lista.

823

ZELEZNA blagajna, veli-

kost št. 3, fabrikat Wix

& Co. in nova kopirna sti-

skalnica. Kje, pove uprava

lista. 831

KUPI:

STAVENO PARCELO, e-

ventuelno odkupim nekaj

sveta na kakšnem dvorišču

ali ga vzamem v najem za

napravo ene delavnice. Po-

nudbe pod »Parcela za de-

lavnico«, na upr. lista. 849

SLUŽBE:

ELEKTROMONTER —

(montažni vodja) z daljšo

praksno išče službe. Nastopi

lahko takoj. Gre najraje na

Hrvatsko ali v Bosno, Na-

slov v upravi lista. 854

SPREJMEM takoj klepar-

skega pomočnika. Hrana in

stanovanje v hiši. Plača po

dogovoru. Ivan Sadnik, kle-

par, Zalec 31. 852

ISCEM mesta šteparice. —

Naslov v upravi lista. 846

RAZNO:

PRISTNO damatinsko vi-

no se zopet toči v bivši

kantini v Cukrarni liter po

32 kron. 850

DOBRO NAGRADO dam-

onemu, ki mi odda prazno

sobo. Naslov v upravi lista.

848

GOSPODIČNA išče meblo-

vano sobo, eventuelno s

hrano. Ponudbe pod »Soba

pošteno ležeče Linblina.

STAREJŠI, soliden gospod

išče mebluvano sobo po

možnosti z električno ra-

svetiljavo in posebnim vhu-

dom. Ponudbe pod »Nuj-

no«, na upravo lista. 859

Zenitne ponudbe

MLAD AKADEMIK želi

korespondirati v svrhu zna-

nja z mlado gospodično le-

pe zunanosti. — Prednost

imajo zlasti Zagrebčanke.

Slike dobrodošle. Ponudbe

na upravo lista pod »Sreča

853

ISCEM Slovenko, veselo,

mlado, dobrodušno, za sre-

čno bodočnost primerno,

poizkušno, katera ni jako po-

nosna, ne jako bogata. Bi-

bila z veseljem za trajno

ljubezen spoznata. 847

Zahvala.

Ob priliki smrti in pogreba našega ljubega očeta,

soproga, brata itd., gospoda

Viktorja Bajt

trgovca in cvetličarja

nam je došlo od vseh strani toliko izrazov sočutja, da

smatramo kot tolažilno dolžnost, zahvaliti se iskreno

za vse dokaze ljubezni in prijateljstva do pokojnika.

Osobito gre naša zahvala »Ljubljanskemu Zvonu«

za gniljive žalostinke, gg. zdravnikom, in gg. oo. fran-

čiškanom za njih trud in tolažilo, kakor njegovim sta-

novskim tovarišem, prijateljem in znancem, ki so se

na katerikoli način spomnili mojega blagega soproga

in zlatega tateka.

Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem vencev, in

vsem, ki so pokojnika spremili na njegovi poslednji poti.

Iskrena hvala!

V Ljubljani, dne 13. maja 1922.

ŽALUJOČA TONČKA BAJT v imenu svojih malčkov

in sorodnikov.

Najboljše sredstvo zoper stenice in drugi mrčes je

„MORANA“

„MORANA“ temeljito uničuje stenice

in njihovo zalego. ☼ Naroča se pri

Mar. Skrinjar, Trst, Via P. Castaldi 4/L

Pri večjih naročilih, popust trgovcem rabat.

Išče se

ZASTOPNIK za JUGOSLAVIJO.

Ponudbe direktno na zgornji naslov.

Eksport.

Eksport.

Veletrgovina haloških vin

Vinko Stoklas

Sv. Andraž v Halozah, železniška postaja

Ptuj priporoča svojo bogato zalogo prvo-

vrstnega haloškega vina. V sredini vino-

gradov. Cene brezkonkurenčne!

PARKETNE

deščice

dobavlja in polaga v mi-

stu in na deželi

Anton Bokal, Ljubljana

Slomškova ulica štev. 19

Telefon 572.

„IMPEX“ Importna in exportna družba v Ljubljani naznanja tužno vest,

da je njen družabnik, gospod komercialni svetnik

Bernhard Wetzler

predsednik Anglo-Oesterreichische-Bank, veleindustrijalec itd.

preminul dne 10. t. m. na Dunaju,

Velezaslužnemu družabniku ohranimo trajen spomin.

Ljubljana, dne 11. majnika 1922.

Nabava slame.

Stanovanjski odsek I. jugoslovenskega vsesokolskega zleta v Ljub-

ljani potrebuje za nastanitev udeležencev letošnjega zleta v dneh 12., 13.,

14. in 15. avgusta 1922

približno 100.000 kg slame.

Slamo dobaviti boše najkasneje do 1. avgusta 1922 na

prostore v Ljubljani, ki se kasneje določijo.

Ponudbe za dobavo te slame nasloviti je v zapečatenih in pri-

poročenih kuvertah do 1. junija 1922 na stanovanjski odsek

I. jugoslovenskega vsesokolskega zleta v Ljubljani (načelnik Dragotin

Šebenik, mag. pis. ravnatelj v Ljubljani, Mestni trg 27/III).

V ponudbah je navesti, ali dotični ponudnik slamo le proda in za ka-

tero ceno, ali pa je tudi pripravljen proti odškodnini, ki jo je navesti, po

uporabi slamo prevzeti zopet nazaj.

V ponudbah je tudi navesti, da je ponudnik pripravljen položiti kav-

cijo 10 % dogovorjene kupnine, oziroma odškodnine, katera kavelja

zapade v slučaju, da slame v določenem času ne dobavi na določene

prostore.

Na kuverti naj bode tudi pripomba: PONUDBA ZA

SLAMO.

Stanovanjski odsek

I. jugoslov. vsesokolskega zleta

v Ljubljani, dne 11. majnika 1922.

Razno perilo

za dame, gospode in

deco priporoča trdka

A. & E. SKRABERNE

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Iščem

potnika

za vinsko veletrgovino

na Stajerskem, le

prvovrstno moč.

Nastop takoj!

Ponudbe pod št. 556

na upravnishvo lista.

P. n. gospodinj, šivilje, kro-

jače, čevljarje, in sedlarje opo-

zarjamo, da se dobijo zopet

najboljši šivalni stroji

„Gritzner“

v vseh opre mah materijel pred-

vojni, cene najnižje edino le pri

Josip Petelincu

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Pouk v vezenju brezplačen!

Istotam igle, olje, vse nadomestne dele za vse sisteme šivalnih

strojev in koles. — Potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce,

sedlarje, toaletno modno blago, srajce, kravate, ščetke, palice.

Galanterija, gumbi, na veliko in malo!

Najnižje cene!

Točna postrežba!

Preselitev!

Trgovina s klobuki FRANC ŠMALC

v LJUBLJANI

se je preselila z Mestnega trga

v lastno hišo na

Marijinem trgu št. 1.

Zahvaljujem se p. n. občinstvu za do se-

daj izkazano zaupanje in naklonjenost

ter se priporočam istemu za nadalje

z velespoštovanjem

FRANC ŠMALC.

Podpirajte gladujoče v Rusiji!

Smrekove in

jelove hlode

kupim takoj v vsaki množini

in debelini, v dolžini od 4-

16 m; Ivan Zakotnik, mestni

tesarski mojster, perna žaga

Ljubljana, Dunajska c. 46-

TRAKTOR (tovorni avto)

s priklopnimi vozmi, z železnimi obroči

se ceno proda.

Vprašanja na poštni predal 74 v Ljubljani pod „TRAKTOR“.